

Cirkulärnr: 2000:138
Diariernr: 2000/2955
Handläggare: Margareta Erman
Sektion/Enhet: Sektionen för Socialtjänst
Datum: 2000-12-18
Mottagare: Handikappomsorg
Äldreomsorg
Individ- och familjeomsorg
Rubrik: Avtal om visst kostnadsansvar för insatser enligt LSS

2000 12 18

*Sektionen för Socialtjänst
Margareta Erman*

Handikappomsorg
Äldreomsorg
Individ-och familjeomsorg

Avtal om visst kostnadsansvar för insatser enligt LSS

Riksdagen har den 8 november 2000 beslutat att införa en ny paragraf , 17 a §, i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Bestämmelsen träder i kraft den 1 januari 2001.

Till grund för riksdagens beslut ligger promemorian "Förslag till utjämning mellan kommuner av kostnader för LSS-verksamhet" (Ds 1999:72), propositionen 2000/01: 6 "Avtal om visst kostnadsansvar för insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade" samt socialutskottets betänkande 2000/01: SoU4 "Avtal om visst kostnadsansvar för insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade."

I detta cirkulär lämnas information om den avtalsmöjlighet som nu öppnas.

Bakgrund

Kostnaderna för kommunernas LSS verksamhet är ojämnt fördelade i landet, vilket bland annat redovisats i ovan nämnda promemoria. Där redovisas också att kommunerna, med stöd av LSS, bekostar boenden och andra insatser utanför den egna kommunen för ca 1 000 personer trots att egentligt lagstöd saknas för detta.

Den nu beslutade bestämmelsen har tillkommit av ovanstående skäl. Kommunerna behöver kunna avtala om kostnader för anpassade boendelösningar med särskild kompetens och, i anslutning till detta, andra LSS-insatser för att tillgodose enskilda personers behov.

Lagens huvudsakliga inriktning är dock, som hittills, att den enskildes behov av LSS-insatser skall tillgodoses i hemkommunen.

Den nya bestämmelsen ger möjlighet att avtala om kostnadsansvar när kommunen inte har förutsättningar att anordna lämpligt boende inom en rimlig tid eller kanske inte alls.

Bestämmelsen gäller personer som beviljats insatsen familjehem och bostad med särskild service för barn och unga (9 § 8) samt bostad med särskild service för vuxna (9 § 9).

Den nya paragrafen, 17 a §

Utan hinder av 16 § första stycket får en kommun om särskilda skäl föreligger träffa avtal om kostnadsansvar för insatser enligt 9 § för en enskild som genom insats enligt 9 § 8 eller 9 inte längre är eller inte kommer att vara bosatt i kommunen. Sådant avtal får träffas med en annan kommun eller med en enskild vårdgivare i en annan kommun.

Vad innebär avtalsmöjligheten?

Kommunerna ges genom tillkomsten av LSS 17 a § möjlighet att, om det finns särskilda skäl, träffa avtal om kostnadsansvar för insatser enligt LSS 9 § för en enskild person som är eller har varit bosatt i kommunen om denne beviljas insats enligt LSS 9 § 8 eller 9 i en annan kommun och därmed blir folkbokförd där.

Avtalsmöjligheten omfattar kostnadsansvaret för personer som beviljats boende enligt 9 § 8 eller 9 och som inte längre är eller inte kommer att vara bosatta i kommunen. Kommunen kan i sådana fall avtala om kostnadsansvar för boende och andra LSS -insatser för en begränsad tid t.ex barn- och ungdomsboende upp till vuxenboende eller för några års boende på annan ort för speciell omsorg och träning. Avtal om kostnadsansvar kan även träffas för en person som behöver ett permanent boende.

Bestämmelsen är tillämplig på personer som tillhör någon av lagens personkretsar och gäller dem som genom sin hemkommun erhållit boende i annan kommun. Bestämmelsen gäller oavsett om placeringen skett före eller efter år 1996.

Kommunen kan träffa avtal med en annan kommun eller med en enskild vårdgivare i en annan kommun.

Vad är särskilda skäl?

Avtalsmöjligheten har tillkommit för att möjliggöra för kommuner att ge enskilda individer tillgång till anpassade boendelösningar och särskild kompetens. Således skall det finnas särskilda skäl, utifrån individens behov, för att en kommun skall bevilja boende i annan kommun.

Särskilda skäl är t.ex. när barn och unga behöver familjehemsvård och där ett lämpligt familjehem inte finns att tillgå i hemkommunen. Särskilda skäl kan också vara att en ensam kommun inte kan utforma insatser med god kvalitet för personer som har ovanliga diagnoser eller komplicerade funktionshinder

som kräver anpassade lösningar och särskild kompetens i omvårdnaden. Som exempel kan nämnas dövblinda personer som har behov av personal som kommunicerar på dövblindas teckenspråk och därför behöver få vistas i en teckenspråkig miljö.

Andra särskilda skäl är när kommuner är för små för att kunna tillhandahålla boenden för olika behov, har få personer med funktionshinder eller där arten och kombinationen av funktionshinder gör det svårt att ordna permanent boende med god kvalitet och lämplig kompetens.

Kommunerna ges nu genom avtalsmöjligheten förutsättningar att samverka om t.ex. gemensamma gruppboendestäder för att på så sätt kunna erbjuda fler alternativ som passar för funktionshindrade med olika behov av stöd.

Regeringen anser också, enligt propositionen, att kommunerna måste få en möjlighet att kunna verkställa besluten genom att upphandla de insatser som krävs för boende i en annan kommun eller i enskild verksamhet under tiden man planerar för åtgärder på hemmaplan (prop. sid 8).

Ansvarig kommun

Den kommun som beviljat en person boende enligt LSS 9 § 8 eller 9 utanför den egna kommunen har därmed påtagit sig ett kostnadsansvar för den insatsen. Vanligtvis kommer denne person även att behöva andra insatser enligt LSS 9§.

Den omständigheten att kommunen inte kunnat anvisa lämpligt boende i den egna kommunen skall inte medföra att den enskilde tvingas begära övriga LSS- insatser på den nya bosättningsorten. Genom den nya avtalsmöjligheten ges lagstöd för att den placerande kommunen tillgodoser den enskildes hela behov av insatser enligt lagen och står för kostnaderna.

Bestämmelsen innebär också att en person, som kommer att beredas eller beretts boende i en annan kommun eller hos en enskild vårdgivare i en annan kommun, skall vända sig till den avtalsslutande/placerande kommunen när det gäller beslut om insatser enligt lagen.

Undantag från avtalsmöjligheten

Den nya bestämmelsen i LSS är inte tillämplig på en person som visserligen behöver LSS-insatser men som placerats med stöd av socialtjänstlagen eller LVU i annan kommun och blivit folkbokförd där. Det sammanhållna ansvaret som regleras i SoL 72 a § innefattar inte insatser enligt LSS.

En del personer placeras på HVB enligt SoL eller LVU i annan kommun vilket inte leder till ändrad folkbokföring. Ansvaret för LSS-insatserna för dessa personer åligger folkbokföringskommunen, vilken vanligtvis är den samma som placerande kommun.

Rätt folkbokföring

Insats	Lagrum	Folkbokföringskommun
Familjehem	LSS, SoL, LVU	Familjehemmets
Bostad med särskild service, 9 § 8	LSS	Vårdnadshavares (placeringskommunen)
Bostad med särskild service, 9 § 9	LSS	Bosättningskommunen
HVB	SoL, LVU	Vårdnadshavares (placeringskommunen)
Sjukvårdsinrättning el motsvarande	HSL	Bosättningskommunen

Flyttning och förhandsbesked enligt LSS 16 §

Bestämmelsen i LSS 16 § har inte förändrats. Den som avser att bosätta sig i en annan kommun skall som hittills ansöka om LSS-insatser i den kommunen.

Den avtalsmöjlighet som öppnas genom tillkomsten av LSS 17 a § innebär inga inskränkningar i den enskildes möjlighet att själv välja att bosätta sig i en annan kommun.

Detta styrks också av ett uttalande i propositionen som tar sikte på de fall där avtal om kostnadsansvar har träffats för en begränsad period och då den enskilde därefter vill vara fortsatt boende på orten.

”Om den enskilde senare själv väljer att stadigvarande bosätta sig på den nya orten kan dock detta inte ifrågasättas med hänvisning till det upprättade avtalet. I sådana fall övergår ansvaret till den nya kommunen.” (prop. sid 9)

Kommentar

Bestämmelsen i LSS 17 a § är inte tvingande men ger en kommun möjlighet att avtalsvägen tillgodose särskilda behov som kommunen inte själv kan tillhandahålla. Den nya bosättningskommunen kommer att drabbas av kostnader om inte den placerande kommunen tecknar avtal om kostnaderna för såväl boendet som tillkommande LSS-insatser.

Svenska Kommunförbundet anser därför att den kommun som köper ett boende enligt LSS 9 § 8 eller 9 i en annan kommun eller hos enskild vårdgivare i annan kommun skall ingå avtal enligt LSS 17 a § om kostnaderna för boendet och tillkommande LSS-insatser. På så sätt undviks att kostnader övervältras från en kommun till en annan

Förbundet förutsätter också att en enskild vårdgivare inte tillhandahåller ett boende avseende en person från en annan kommun utan att avtal tecknats om kostnadsansvar enligt LSS 17 a § för boendet och tillkommande LSS-insatser.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Sektionen för Socialtjänst

Anita Sundin

Margareta Erman